

Stichting Behoud en herstel historisch groen, Grave

Jaarverslag 2024

Vooraf

In dit jaarverslag zoomen we in op de werkzaamheden en de beleidsontwikkelingen van de stichting zoals vastgelegd in het beleidsplan 2021-2024. Wat nam de stichting zich voor, wat is hiervan terecht gekomen, welke nieuwe kansen werden geconstateerd en waar is gekozen voor bijsturen van het beleid?

In het beleidsplan staat de oproep “Fundamenteel anders denken” centraal. *Stel het groen en het leefklimaat centraal en kijk vervolgens hoe de noodzakelijke ruimte voor fiets, auto en bevoorrading hierin kan worden ingepast en niet omgekeerd.*

In 2017 ging de Stichting Behoud en herstel historisch groen Grave van start, op initiatief van burgers die zagen dat behoud van het groene erfgoed geen vanzelfsprekendheid is. Inmiddels is er veel veranderd. Vergroening van de leefomgeving neemt, zowel in de publieke opinie als in de lokale en landelijke politiek, nu een prominente plaats in. Besef van de noodzakelijkheid en de waarde van het behoud van biodiversiteit en klimaatbeheersing kreeg vaste grond onder de voeten. Het is een hoopvol begin maar we zijn er nog lang niet. Vooral in de landelijke politiek hebben we in 2024 gezien hoe gemakkelijk het behoud van groen wordt opgeofferd aan de wensen van belangengroepen en economisch opportunisme.

Deze rapportage is vastgesteld op 3 februari 2025

Namens bestuur, Jeroen van der Eerden, voorzitter.

Inhoud

Vooraf.....	2
1. Kerngegevens	4
2. Bestuur	5
3. Beleid.....	6
3.1 De basis	6
3.2 Aansturing	6
3.3 Communicatie en website.....	6
3.4 Afstemming gemeente.....	6
4. Uitvoering.....	8
4.1 Vrijwilligers.....	8
4.2 Samenwerkingspartners	8
4.3 Lopende dossiers.....	9
4.4 Materiaal.....	10
5. Financiën	11

1. Kerngegevens

RSIN	858830851
KvK-nummer	71741259
Statutaire naam	Stichting Behoud en herstel historisch groen Grave
Statutair gevestigd	Gemeente Grave Hamstraat 31 5361 HA Grave
Emailadres	info@historischgroengrave.nl
Website	www.historischgroengrave.nl
Bank	NL44 RABO 0341 5743 84
Eerste inschrijving handelsregister	28-05-2018
Datum acte van oprichting	25-05-2018
SBI-code	91042 - Natuurbehoud
Activiteiten	Behoud en herstel van het historisch groen in de gemeente Grave; en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Tot dit doel behoort niet het doen van uitkeringen aan de oprichter of aan hen die deel uitmaken van organen van de stichting.
ANBI	De stichting is door de belastingdienst erkend als "algemeen nut beogende instelling", niet als culturele ANBI

2. Bestuur

In het afgelopen jaar bleef het bestuur ongewijzigd.

- J. van der Eerden, voorzitter
- F. Simmes, secretaris
- F. Pieters, penningmeester
- L. Vermeulen
- Vaste adviseur groen: M. Vermeulen

Eind 2024 kwam L. Bogers voor een oriëntatie. Zij zal in 2025 toetreden. Dit zal dan leiden tot een andere taakverdeling binnen het bestuur.

Het stichtingsbestuur heeft, naast het besturen, vooral ook een uitvoerende functie. Het maakt beleid en zet de lijnen uit, het organiseert de activiteiten, draagt zorg voor de inkomsten en legt verantwoording af aan subsidieverleners en andere geldverstrekkers en ziet erop toe dat het beleid en de uitvoering passen binnen de ANBI-status van de stichting.

Het internet, de website en de communicatie met de pers worden in deze tijd steeds belangrijker. Dit was kwetsbaar en het blijft een aandachtspunt voor het bestuur. Expertise is onvoldoende aanwezig. Elders in dit jaarverslag gaan wij daar nog wat dieper op in.

3. Beleid

3.1 De basis

Over de speerpunten van het beleid willen wij in dit jaarverslag kort zijn. Het beleidsplan 2020-2024 is nog steeds een goede basis. De veranderende wereld, de politieke beleidsuitgangspunten en prioriteiten en het gegeven dat Grave onderdeel werd van de nieuwe gemeente Land van Cuijk, biedt kansen. Dit moet in 2025 vertaald worden naar nieuwe beleidspunten.

Waar de verwachting was dat de stichting meer kan bereiken door samen te werken met andere organisaties is in 2024 gebleken dat dit maar ten dele het geval is. Samenwerking vraagt niet alleen van Historisch Groen dat ze kiest en heldere beleidsprioriteiten heeft, maar dat er ook bij mogelijke samenwerkingspartners sprake is van een duidelijk perspectief en van stabiliteit. In dit jaarverslag zullen wij hier nog een passage aan wijden.

Discussie in het bestuur in 2024 heeft ertoe geleid dat de prioriteit van het beleid nadrukkelijk blijft liggen bij het gebied van de voormalige gemeente Grave. Er wordt op dit moment dus niet gekozen voor het opgaan in een grotere organisatie die de gehele gemeente bestrijkt, al was het maar omdat die organisatie op dit moment niet bestaat. Uiteraard is de wereld groter dan Grave. Waar zich kansen voordoen zullen wij dan ook niet aarzelen de inspiratie, de expertise en beleidsbeïnvloeding die van elders wordt ingebracht, aan te wenden voor ons eigen beleid.

3.2 Aansturing

Door een secuurdere werkverdeling binnen het bestuur kreeg de aansturing van de werkzaamheden in 2024 een meer solide basis. Dit is belangrijk, ook voor een vrijwilligersorganisatie. Op een enkel punt is formalisering belangrijk, met name waar het de externe contacten en de communicatie naar buiten betreft. Maar verder floreert dit type organisaties alleen als ook het informele gekoesterd wordt. In 2024 kwam deze cultuur, waarin de twee zijden van de medaille in evenwicht waren, goed uit de verf.

3.3 Communicatie en website

De communicatie richting het grote publiek liep in 2024 hoofdzakelijk via de krant. De website speelde nauwelijks een rol. Duidelijk is dat hier een verbeterslag moet worden gemaakt. Er is weliswaar een begin gemaakt door de website opnieuw in te richten, maar dit project kon nog niet worden afgerond.

Naast de krant maakt de stichting gebruik van Facebook en andere digitale platforms. Expertise maar zeker ook menskracht zijn de beperkende factoren.

3.4 Afstemming gemeente

De gemeente heeft in 2024 haar Natuurvisie vastgelegd. Voor het eerst wordt de Stichting hierin genoemd en ook als een belangrijke partner. Dit schept voor Historisch Groen verplichtingen.

De beleidsuitgangspunten van de gemeente sluiten goed aan bij die van Historisch Groen. Maar dit betekent nog niet dat het in de uitvoering altijd goed gaat. De samenwerking met Openbare Werken in Grave is prima. Mis gaat het nog te vaak in de uitvoering door onderaannemers die door de gemeente moeten worden ingeschakeld. Bomen die eigenlijk niet gekapt zouden mogen worden, struweel, hagen en bloemrijke bermen die behouden zouden moeten worden, blijken overnight plotseling gerooid. Gelukkig kan hier achteraf wel het gesprek over worden gevoerd en een enkele keer komt er ook wel een alternatieve oplossing maar per saldo betekent hetntoch vaak verlies.

De stichting is alert als het om groen gaat dat verloren dreigt te gaan maar kiest er niet voor om te procederen tegen de overheid. Ze is er niet om democratisch vastgesteld beleid te corrigeren. De Stichting heeft wat betreft financiën, menskracht en juridische expertise onvoldoende

mogelijkheden. Maar belangrijker nog dan dit is dat de Stichting stelt dat de inspraak niet achteraf, als het beleid al is vastgesteld of een besluit al is genomen, maar vooraf georganiseerd moet worden. Een concreet voorbeeld van waar het misging betrof de verwijdering van historisch groen door een particulier. De gemeente liet grote stekken laten vallen en heeft haar eigen beleid niet uitgevoerd en erkent die ook. De Stichting liep hierdoor voortdurend achter de feiten aan maar een procedure starten was voor Historisch Groen geen optie.

4. Uitvoering

4.1 Vrijwilligers

De Stichting is een vrijwilligersorganisatie. Inzet was om in 2024 meer vrijwilligers te binden. Dit is in het achter ons liggende jaar onvoldoende gelukt. Er kwamen nieuwe krachten bij maar er vertrokken er ook en door verschillende omstandigheden waren er die niet meer in staat zijn om werk in het veld te verrichten. Dit maakt de stichting in de kern kwetsbaar. De zorg voor de historische boomgaarden rond het centrum van Grave is geborgd, maar er wordt meer van Historisch Groen verwacht.

Kwetsbaar is ook de communicatie. We gingen hier in het vorige hoofdstuk op in. Voor een organisatie die ook de publieke opinie over het belang van het groen hoog in het vaandel heeft, zijn en blijven vrijwilligers onontbeerlijk. Op het terrein van de communicatie valt hier nog een wereld te winnen. Dat is alleen mogelijk door hier meer op te focussen.

4.2 Samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners zijn onontbeerlijk, niet alleen voor de uitvoering van het werk maar ook voor een solide maatschappelijke verankering. De belangrijkste lopen wij hieronder langs.

IVN

IVN-Grave streeft voor een groot deel dezelfde doelen na als Behoud en herstel historisch groen Grave. Maar IVN is veel groter, heeft meer aandachtsgebieden en op tal van terreinen ook meer expertise. Daarbij, IVN is redelijk ingebed in een landelijke organisatiestructuur. Voor Historisch Groen is IVN dan ook een belangrijke partner en bondgenoot. Door de bestuurswisselingen binnen de vereniging heeft IVN zichzelf tot op zekere hoogte opnieuw moeten uitvinden. Dit kreeg in 2024 zijn beslag en er kon een nieuwe start met de samenwerking worden gemaakt. Uiteraard zijn wij richting overheden e.d. waar mogelijk samen opgetrokken.

Waterschap

Het Waterschap was in 2024 een belangrijke speler voor Historisch Groen en zal dat de komende jaren ook blijven. Op allerlei plekken spelen infrastructurele werken waarbij ook het groen een rol speelt. Het is goed om te constateren dat Historisch Groen niet over het hoofd gezien wordt.

Brabants Landschap

Brabants Landschap heeft in 2023 nog een belangrijke ondersteunende rol gespeeld bij de invulling van de herinrichtingsmogelijkheden van het voormalige Visioterrein aan de rand van het stadje. In 2024 verschoof deze samenwerking enigszins naar de achtergrond. Dit hangt samen met het gegeven dat het Brabants Landschap in eerste instantie concentreert op het buitengebied.

De samenwerking, bijvoorbeeld bij de herinrichting van de historische tuin van het “Rode Nonnenklooster” in Oud-Velp, werd door de tijd ingehaald. Er kwam een nieuwe projectorganisatie. Maar belangrijker nog: de projectontwikkelaar die eigenaar is van de locatie koos ervoor aan de kloostertuin geen prioriteit te geven. Dit is jammer omdat daardoor ook andere initiatieven voor Velp niet van de grond kwamen en de samenwerking van Historisch Groen met Brabants Landschap droog kwam te staan. Toch zal de stichting waar dat maar mogelijk is de samenwerking nieuw leven inblazen.

Wijkraad Binnenstad

De wijkraad kreeg van de gemeente in 2024 een subsidie voor een project in het kader van de cohesie in de binnenstad. Men koos voor de insteek “vergroening” en vroeg de stichting dit op te pakken. Toen het verzoek kwam liep het al tegen het einde van het jaar en voor de uitvoering was

geen tijd. In overleg met de gemeente werd besloten het project over het jaar heen te tillen. Een extra reden om dit te doen was dat het initiële voorstel niet volledig voldeed aan de wensen en de intenties van de gemeente. Eind 2024 werd inmiddels een nieuw voorstel ontwikkeld.

4.3 Lopende dossiers

De stichting is direct en indirect bij aantal groene dossiers en activiteiten in en rond Grave betrokken. Soms gebeurde dit op eigen initiatief en in een aantal gevallen ook op verzoek van anderen. We benoemen er indit jaarverslag enkele.

Visioterrein en Bekaf; snoei en nieuwe bomen

Het herstel en het onderhoud van de oude boomgaarden in en tegen de binnenstad van Grave krijgt steeds meer vorm. Een deel van de boomgaard op het Visio-terrein, langs de Raam, is “gerestaureerd” en heeft weer nagenoeg de historische omvang. Dit is gedaan met appel- en perenbomen van oude rassen. Nieuwe bomen slaan goed aan maar oude bomen zijn kwetsbaar: bij zwaar weer waaien ze om. Met name op het Visioterrein is dit aan de orde. De Stichting zet zich in om ook omgewaaide bomen niet op te ruimen maar ze te laten liggen. Voor het fruit hebben ze geen functie maar voor de fauna wel.

Snoeien is een vak. Dit vak moet geleerd worden. De stichting deed dit in 2024 door een professionele snoeier de vrijwilligers te leren wat wel en wat niet moet. In 2025 zullen wij hiermee doorgaan.

Ecologische verbindingszone, bomen Maaskade en de dijkverbetering

Het voormalige Visioterrein ligt op een ecologisch cruciaal stukje Grave. Het maakt deel uit van de ecologische verbindingszone tussen het gebied van de Kraaijenbergse Plassen en het natuurgebied van Keent. Daarnaast spelen de dijkverbetering van de Maas, de verbetering van de N321 en het project Verborgene Raamvallei in dit gebied. Op alle terreinen zijn in 2024 successen geboekt. De stichting speelde steeds een rol in de marge. De credits verdienen m.n. IVN de Dassenwerkgroep van Das en Boom.

De verbetering van de dijken van de Maas heeft verstrekkende gevolgen in Grave. Langs de Maas aan de Maaskade staat een aantal monumentale bomen. Aanvankelijk heeft de Stichting zich sterk gemaakt voor het behoud van deze bomen. In 2024 werd duidelijk dat dit niet haalbaar was door de gekozen variant van de dijkverhoging ter plaatse en dat het ook niet wenselijk was vanwege de leeftijd en de gezondheid van deze bomen.

Natuur in de binnenstad

Nederland versteent.

De stichting heeft zich ingezet om waar mogelijk stenen te laten plaatsmaken voor groen, zodat het hemelwater, dat in de toekomst vaker en vaker in hoosbuien met grote hoeveelheden water tegelijk zal neerkomen, snel kan worden afgevoerd. Door de stichting werd een subsidie aangevraagd bij het Cultuurfonds Noord-Brabant.

In 2021 is, na een schouw samen met de gemeente, een eerste proeve van een plan van aanpak opgesteld. Gekozen is voor het vergroenen van de Oliestraat. In het plan is, voor zover van toepassing, het Bomenbeleidsplan van gemeente verwerkt: tiny forest, 3-30-300 regel etc. Het beleidsplan is in 2024 met de Raad besproken en wordt in 2025 door de raad vastgesteld.

De uitvoering van het plan kan pas zijn beslag krijgen wanneer de Oliestraat, vanwege de afronding van Iam Grave en de vervanging van de riolering, op de schop genomen wordt. Keer op keer is dit uitgesteld. De stichting hoopt dat de uitrol in 2025 rond komt.

Echter, of en zo ja welke rol de stichting kan en mag spelen is nog onduidelijk. Daarmee is ook niet zeker of het plan dat Historisch Groen in 2021 neerlegde, uitgevoerd zal worden. Berichten van de gemeente varieerden de afgelopen jaren van “graag” tot “nee”.

De stichting is ook nauw betrokken bij de vergroening van de binnenstad op andere plaatsen. In de meeste gevallen is dit heel kleinschalig. Geveltuintjes passen hierin maar ook de samenwerking met de Wijkraad Binnenstad (zie elders in dit document).

Bomen Maaskade

De stichting heeft zich in 2024 sterk gemaakt voor het behoud van de grote kastanjes aan de Maaskade. Indien de plannen van het Waterschap voor deze locatie doorgaan zoals het Waterschap en omwonenden dit wensen, is het de vraag of deze bomen kunnen blijven staan. Onduidelijk: zijn de bomen aan het eind van hun levensduur en is dus wenselijk dat ze door andere grote bomen worden vervangen, of kunnen ze nog jaren mee. De stichting volgt de kwestie op de voet. Als de kastanjes ziek zijn moeten ze natuurlijk gekapt worden, veiligheid staat voorop. Het zou echter jammer zijn als niet alle bomen ziek zijn en er uit ‘gemak’ voor gekozen wordt om ze toch allemaal te rooien.

Natuurinformatieborden

Historisch Groen nam het initiatief om op een aantal plaatsen tegen de randen van de binnenstad op historische plaatsen informatieborden te plaatsen: combinatie van natuurhistorie en cultuurhistorie. Aan de randvoorwaarden is voldaan. Het project, waarvoor in 2023 een gift werd ontvangen van de RABO-bank, zal in 2025 zijn beslag krijgen. Een eerste plan ligt klaar voor het Visioterrein ter hoogte van het 60 jaar geleden gesloopt “Rusthuis”.

4.4 Materiaal

Een aandachtspunt is de opslag van materiaal. In 2024 vond een inventarisatie plaats. De Stichting beschikt langzamerhand over een serieuze hoeveelheid werkmateriaal en gereedschap. Waar het aan ontbreekt is een adequate opslagvoorziening: afsluitbaar, ruim genoeg en in de buurt. De zaak werd met de gemeente besproken. Men denkt mee, maar dit heeft nog niet tot iets geleid.

5. Financiën

Meerdere jaren achtereen vroeg Historisch Groen subsidie aan bij de gemeente. Ook in 2024 was dit tevergeefs. Ondanks gewekte verwachtingen en hele en halve toezeggingen kwam er niets. Dit is teleurstellend omdat de Stichting op het terrein van het onderhoud van gemeentelijk groen wel werkzaamheden voor de gemeente uitvoert. De Stichting heeft hierdoor een te fragiele basis om langer vooruit te kunnen plannen. Het wachten is nu op 2025.

Alhoewel de zaken ultimo 2024 financieel op orde lijken, is de basis zwak. Wel kwamen er in 2024 meer giften binnen van donateurs dan in 2023. Het voornemen voor 2025 is meer middelen binnen te halen door serieuzer dan tot nu toe sponsors te zoeken. Dit vraagt een concreet sponsorplan dat voor 2025 op overigens al op de rol staat..

Giften en andere middelen moeten volledig besteed worden aan het behoud en het herstel van het historisch groen in Grave. Dit is een randvoorwaarde voor het behoud van de ANBI-status. De stichting voldeed ook in 2024 aan deze voorwaarde.

Balans

Activa	2023		2024	Passiva	2023	2024
Vaste activa				Eigen vermogen		
<i>Materiele vaste activa (nvt)</i>	0,00	0,00		- Eigen vermogen	300,00	300,00
<i>Waarborgsommen (nvt)</i>	0,00	0,00		- Risicoreserve	1.656,58	459,65
		0,00			1.956,58	773,80
Vlottende activa				Schulden lang (nvt)		
<i>Vorderingen</i>				Schulden kort		
- overige debiteuren	0,00	0,00	0,00	- Crediteuren	0,00	
- dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	- Bankkosten	0,00	13,91
			0,00		0,00	13,91
Liquide middelen				Voorzieningen		
Banktegoeden	8.695,73	0,00	8.512,71	Buurtnatuur/water	4.025,00	4.025,00
Kasgelden	0,00	0,00	0,00	Materiaal	0,00	0,00
	8.695,73		8.512,71	Catering	200,00	200,00
				Infoborden	2.500,00	2.500,00
				Snoeicursus	0,00	1.000,00
				Bankkosten	14,15	
					6.195,26	€ 7.725,00
Totaal	8.672,20		8.512,71		€ 8.672,20	€ 8.512,71

Toelichting op de balans

- De stichting werkt uitsluitend met giraal geld en heeft geen kas.
- Het aan te houden eigen vermogen is een bestuursbesluit.
- De crediteurenpost ultimo 2024 betreft de bankkosten over december 2024.
- Van de middelen die de stichting ontving van het Cultuurfonds Noord-Brabant is alleen een eerste deel uitgegeven. Historisch Groen maakte voor deze locatie een ontwerp voor de vergroening/"ontstening" van de Oliestraat (zie 4.3) met het oog op klimaatadaptatie en een betere hemelwaterafvoer.
- Een eerste snoeicursus is gegeven. De stichting zal hier in 2025 mee doorgaan. Hiervoor is een voorziening getroffen op de balans.
- Het licht in de lijn der verwachting dat de gift van de RABO-bank in 2023 voor het ontwikkelen en plaatsen van Infoborden in 2025 besteed zal worden.

Exploitatierkening

Inkomsten	2023		2024	
Bijdragen donateurs	€ 450,00		€ 700,00	
Bijdragen derden	€ 2.716,60		€ 50,78	
Totaal		€ 3.166,60		€ 750,78
Uitgaven				
Borden	€ 0,00		€ -	
Boomgaarden	€ 0,00		€ 509,48	
Cultuurfonds	€ 0,00		€ -	
Geveltuinjes	€ 0,00		€ 25,00	
Diversen	€ 451,78		€ 167,20	
Adm/bank	€ 202,61		€ 217,91	
Representatie	€ 0,00		€ 63,60	
Totaal		€ 654,39		€ 983,19
Exploitatieresultaat		€ 2.512,21		-€ 232,41

Toelichting op de exploitatierkening

- De bijdrage van derden in 2023 betreft in hoofdzaak een gift van de Stichting Steun door RABO-banken.
- De kosten onder de post "Boomgaarden" hebben betrekking op werkmateriaal, aanschaf planten en de snoeicursus.
- Onder "Diversen", is de aanschaf van een lange ladder geboekt.